

Voorstel aan college en raad

Numer:	02430000228949
Datum:	14 september 2025
Opsteller:	T. Meuwissen
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Pijnenburg
Onderwerp:	Vaststelling startnotitie Programma Energie

Het college van B&W besluit:

1. De startnotitie Programma Energie vast te stellen (bijlage 1).
2. De raad voor te stellen in te stemmen met de kaders die aanvullend zijn op de Omgevingsvisie. Het gaat om de specifieke kaders zoals beschreven in de paragrafen:
 - 3.5 Netcongestie is een speerpunt in het Programma Energie
 - 3.6.2 Mogelijkheid tot inzetten van de aanwijsbevoegdheid (aardgasvrije wijken)
 - 3.6.4 De warmtekavelstrategie

Inleiding

Aanleiding

De gemeente Harderwijk is voornemens om het onderdeel Energie van het omgevingsprogramma Bouw en Infrastructuur uit te werken. Vanaf nu gebruiken we hiervoor de titel Programma Energie.

Om een gedragen Programma Energie door het College van B&W te laten vaststellen eind 2026, worden in deze startnotitie de kaders aangegeven waarbinnen het programma wordt opgesteld. Naast de verplichte onderdelen van het verplichte Programma Warmte, staan er ook kaders ten aanzien van duurzame opwekking en het energiesysteem.

Kader

- Omgevingsvisie Harderwijk 2040
- Wet collectieve warmte (Wcw)
- Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)
- Energiewet

Alternatieven

De startnotitie niet vast te stellen.

Wanneer de startnotitie niet wordt vastgesteld, kan niet begonnen worden met het opstellen van het Programma Energie. Afhankelijk waarom de startnotitie niet is vastgesteld, wordt bepaald hoe dan verder te gaan. Bijvoorbeeld:

- De kaders in de startnotitie aan te passen en opnieuw ter vaststelling aan te bieden.
- Het Programma Energie niet opstellen. In dat geval wordt alleen het verplichte Programma Warmte opgesteld. Aangezien deze uiterlijk 31 december 2026 vastgesteld moet zijn, wordt deze opgesteld aan de hand van de minimale eisen vanuit het Rijk, zonder eerst een startnotitie.

Beoogd effect

Dat op basis van de vastgestelde kaders uit de startnotitie het Programma Energie uitgewerkt kan worden.

Argumenten

1.1 Nederlandse gemeenten zijn verplicht een Programma Warmte op te stellen en uiterlijk 31 december 2026 vast te stellen

Vanuit de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie, hebben de Nederlandse gemeenten de opdracht gekregen om een verplicht omgevingsprogramma Warmte op te stellen. De wet stelt dat uiterlijk het programma op 31 december 2026 is vastgesteld.

1.2 De onderdelen warmte, elektriciteit, brandstoffen en energie-infrastructuur zijn met elkaar verbonden

Doordat alle onderdelen van energie (Warmte, elektriciteit, brandstoffen en energie-infrastructuur) met elkaar verbonden zijn, achten wij het noodzakelijk om het verplichte programma warmte te verbreden. Deze beweging is ook zichtbaar op provinciaal en regionaal (RES) niveau waar ook duidelijk de verschuiving plaatsvindt van het onderdeel warmte richting een samenhangend energiesysteem. Ten slotte heeft de keuze wat het alternatief wordt voor aardgas in een buurt/wijk invloed op het energiesysteem en andersom kan netcongestie/ het energiesysteem invloed hebben op de planning wanneer een buurt/wijk aardgasvrij kan worden.

1.3 De startnotitie geeft de kaders waarbinnen het Programma Energie wordt uitgewerkt

De startnotitie geeft aan waar binnen en met elke uitgangspunten het Programma Energie wordt opgesteld. Dit betekent dat in de startnotitie zelf nog geen uitwerkingen staan van de kaders. De startnotitie geeft alleen aan welke aspecten worden meegenomen in het Programma Energie.

2.1 De gemeenteraad op voorhand te betrekken bij de specifieke kaders van het Programma Energie

Het laten vaststellen van een startnotitie voor een Omgevingsprogramma door de gemeenteraad is geen verplichting vanuit de Omgevingswet. Echter willen we de gemeenteraad in een vroeg stadium betrekken bij specifieke kaders met betrekking tot netcongestie en nieuwe instrumenten uit de wetgeving.

In de omgevingsvisie is netcongestie benoemd maar nog te weinig uitgewerkt om als kader mee te nemen. Daarnaast krijgt de gemeente door de inwerkingtreding van de Wcw en de Wgiw meer mogelijkheden om uitvoering te geven aan de warmtetransitie. Onder ander het aanwijzen van warmtekavels en het inzetten van de bevoegdheid om in bepaalde gebieden de levering van aardgas te stoppen op termijn. Hierdoor krijgt de gemeente meer middelen om meer te doen dan het stimuleren van gebouweigenaren om te gaan verduurzamen.

Omgevingswet

De startnotitie geeft de kaders voor het opstellen van het Programma Energie. Dit programma is onderdeel van het Omgevingsprogramma Bouw en Infrastructuur. Onderdeel van het Programma Energie is het verplichte Programma Warmte zoals is opgenomen in de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw).

Het Programma Energie wordt opgenomen in het DSO en via deze manier gepubliceerd.

Financiën

Voor het opstellen van het Programma Energie zijn middelen beschikbaar vanuit het duurzaamheidsbudget. In de uitvoeringsagenda duurzaamheid 2025-2026 is aangegeven dat er €40.000,- in 2025 en in 2026 (in totaal €80.000,-) beschikbaar is. Deze middelen worden ingezet voor onder andere het uitvoeren van onderzoeken en voor participatie en communicatie.

Bij het opstellen van de uitvoeringsagenda was geen rekening gehouden met de MER-procedure. De verwachting is dat eventuele extra kosten opgevangen kunnen worden binnen het structurele budget Energieke Stad en het budget Duurzaamheid.

Duurzaamheid

De startnotitie geeft de kaders voor het Programma Energie. Het programma Energie gaat over de energietransitie. Een van de 4 pijlers van duurzaamheid. Het programma heeft op specifieke onderdelen raakvlakken met de andere drie pijlers. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het onderwerp hitte in relatie met airco's en vergroenen in relatie tot zonnepanelen op daken.

Inwonerperspectief

De vaststelling van de startnotitie heeft niet direct invloed op de inwoners. Echter op basis van de startnotitie wordt het Programma Energie uitgewerkt. Hierin worden keuzes gemaakt die relevant gaan zijn voor inwoners en meer duidelijkheid bieden. Denk hierbij aan de keuze welke alternatief voor aardgas wordt verwacht per buurt/wijk en wanneer verwacht wordt met welke buurt/wijk aan de slag gegaan wordt.

Communicatie

Er vindt geen communicatie plaats over het vaststellen van de startnotitie Programma Energie. Gedurende het opstellen van het Programma Energie wordt wanneer dit nodig is, in verband met participatie, communicatie ingezet.

Uitvoering

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen aangegeven wat de planning is voor het opstellen van het Programma Energie.

Activiteit	2025		2026			
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Besluitvorming Startnotitie						
Vaststelling Startnotitie		College/ Raad				
Vorbereiding opstellen Programma						
Aanbesteden MER						
Start MER						
Opstellen Programma						
Vaststelling ontwerp Programma					College	
Ter Inzage legging ontwerp Programma						
Vaststelling Programma door College						College

Gedurende het opstellen van het programma zijn er verschillende momenten wanneer participatie plaatsvindt (zie voor meer informatie hoofdstuk 4.3 van de startnotitie). Omdat deze planning enkel hoofdlijnen weergeeft, zijn de specifieke participatie momenten hier niet aangegeven.

Evaluatie

Bij de startnotitie zitten 3 bijlages welke een evaluatie/terugblik zijn op de CO₂-reductie, de warmtetransitie, het Zon-PV inpassingsbeleid. Verder moet het nog op te stellen Programma Energie elke 5 jaar geüpdatet/herijkt. Daarnaast wordt er jaarlijks een voortgangsrapportage duurzaamheid gemaakt. Hierin is worden straks ook de projecten vanuit het Programma Energie meegenomen.

Bijlagen

1. Startnotitie Programma Energie Gemeente Harderwijk

- Bijlage 1 Notitie Actualisatie CO₂ uitstoot Harderwijk
- Bijlage 2 Evaluatie TransitieVisie Warmte
- Bijlage 3 Evaluatie zonbeleid 2022-2024
- Bijlage 4 Inventarisatie potentiële locaties zonnepanelen binnen de bebouwde kom